

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Bevezetés (Heltai Miklós)</i>	11
Magyarország ragadozói	13
Aranysakál (<i>Canis aureus</i> Linnaeus, 1758) (Heltai Miklós és Lanszki József)	13
Európai elterjedés	13
Hazai elterjedés	14
Élőhely	15
Küllemi bélyegek	16
Életmód	17
Táplálkozás	17
Szaporodás	18
Szürke farkas (<i>Canis lupus</i> Linnaeus, 1758) (Szemethy László, Heltai Miklós, Lanszki József, Márkus Márta)	18
Európai elterjedés	18
Hazai elterjedés	19
Élőhely	20
Küllemi bélyegek	21
Életmód	21
Táplálkozás	21
Szaporodás	22
Vörös róka (<i>Vulpes vulpes</i> Linnaeus, 1758) (Heltai Miklós és Lanszki József)	22
Európai elterjedés	22
Hazai elterjedés	23
Élőhely	25
Küllemi bélyegek	25
Életmód	26
Táplálkozás	26
Szaporodás	27
Nyestkutya (<i>Nyctereutes procyonoides</i> Gray, 1834) (Heltai Miklós és Takács Noémi)	28
Európai elterjedés	28
Hazai elterjedés	29
Élőhely	30
Küllemi bélyegek	32
Életmód	32
Táplálkozás	33
Szaporodás	34
Mosómedve (<i>Procyon lotor</i> Linnaeus, 1758) (Heltai Miklós és Tóth Mária)	35
Európai elterjedés	35
Hazai elterjedés	36
Élőhely	37
Küllemi bélyegek	38
Életmód	39
Táplálkozás	39
Szaporodás	40
Hermelin (<i>Mustela erminea</i> Linnaeus, 1758) (Lanszki József és Heltai Miklós)	41

Európai elterjedés.	41
Hazai elterjedés.	41
Élőhely	42
Küllemi bélyegek.	43
Életmód.	43
Táplálkozás	44
Szaporodás	44
Menyét (<i>Mustela nivalis</i> Linnaeus, 1766) (Heltai Miklós és Lanszki József).	45
Európai elterjedés.	45
Hazai elterjedés.	45
Élőhely	46
Küllemi bélyegek.	46
Életmód.	46
Táplálkozás	47
Szaporodás	48
Molnár- vagy mezei görény (<i>Mustela eversmanni</i> Lesson, 1827) (Lanszki József és Heltai Miklós)	48
Európai elterjedés.	48
Hazai elterjedés.	49
Élőhely	50
Küllemi bélyegek.	50
Életmód.	50
Táplálkozás	50
Szaporodás	50
Közönséges vagy házi görény (<i>Mustela putorius</i> Linnaeus, 1758) (Heltai Miklós és Lanszki József).	51
Európai elterjedés.	51
Hazai elterjedés.	52
Élőhely	52
Küllemi bélyegek.	53
Életmód.	53
Táplálkozás	54
Szaporodás	55
Nyuszt (<i>Martes foina</i> Erxleben, 1777) (Tóth Mária, Lanszki József és Heltai Miklós)	55
Európai elterjedés.	55
Hazai elterjedés.	56
Élőhely	57
Küllemi bélyegek.	58
Életmód.	58
Táplálkozás	59
Szaporodás	59
Nyuszt (<i>Martes martes</i> Linnaeus, 1758) (Lanszki József és Heltai Miklós)	60
Európai elterjedés.	60
Hazai elterjedés.	61
Élőhely	62
Küllemi bélyegek.	62
Életmód.	63
Táplálkozás	63
Szaporodás	64
Eurázsiai borz (<i>Meles meles</i> Linnaeus, 1758) (Lanszki József és Heltai Miklós)	64
Európai elterjedés.	64

Hazai elterjedés.	65
Élőhely	66
Küllemi bélyegek.	68
Életmód.	68
Táplálkozás	68
Szaporodás	69
Eurázsiai- vagy közönséges vidra (<i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758) (Lanszki József)	70
Európai elterjedés.	70
Hazai elterjedés.	72
Élőhely	73
Küllemi bélyegek.	73
Életmód.	73
Táplálkozás	74
Szaporodás	74
Vadmacska (<i>Felis silvestris</i> Schreber, 1775) (Szemethy László, Biró Zsolt, Heltai Miklós).	75
Európai elterjedés.	75
Hazai elterjedés.	76
Élőhely	76
Küllemi bélyegek.	76
Életmód.	77
Táplálkozás	78
Szaporodás	78
Közönséges hiúz (<i>Lynx lynx</i>, Linnaeus 1758) (Szemethy László, Márkus Márta, Tóth Mária)	79
Európai elterjedés.	79
Hazai elterjedés.	80
Élőhely	80
Küllemi bélyegek.	81
Életmód.	81
Táplálkozás	82
Szaporodás	82
II. A ragadozók ökológiai és gazdasági szerepe (Szerkesztette: Heltai Miklós és Szemethy László).	83
Az emlős ragadozók ökológiai szerepe (Szemethy László)	83
A ragadozó és a zsákmány populációdinamikája	83
A ragadozó numerikus válasza.	83
A ragadozó aggregációs válasza	85
A ragadozó egyedfejlődési válasza	86
A ragadozó funkcionális válasza	86
A ragadozók helye az életközösségekben.	88
Ragadozó és zsákmány kapcsolatok a valóságban	88
Szabályozás közösségi szinten	89
A ragadozó-zsákmány kapcsolatok válogató szerepe	90
A ragadozó hatása a zsákmány viselkedésére	91
Gazdálkodás, megőrzés és védelem (Heltai Miklós, Szemethy László és Biró Zsolt) . .	92
A ragadozó fajok elterjedésének és állományváltozásának értékelése a ragadozógazdálkodás szempontjából	95
Terjeszkedő fajok	97
A ragadozó fajok állományainak felmérése	98
A táplálkozásvizsgálatok eredményeinek értékelése	98

A ragadozógazdálkodás lehetőségei	99
Mi a ragadozógazdálkodás?	99
Miért van szükség ragadozógazdálkodásra?	101
Az eddigi gyakorlat értékelése	101
Az alapállapot-felmérés és a biológiai, ökológiai alapismeretek fontossága	104
A ragadozógyérítés megtervezése és végrehajtása	105
Ellenőrzés	107
A gyérítés gazdaságosságának értékelése	107
Az emlős ragadozók helyzetére és megítélésére vonatkozó legfontosabb hazai és nemzetközi jogi források (Csányi Sándor)	108
III. Esettanulmányok (Szerkesztette: Tóth Mária és Heltai Miklós)	114
Hogyan csináltuk? Rövid módszertani áttekintés (Tóth Mária, Lanszki József, Heltai Miklós, Szemethy László, Szabó László)	114
Közvetett módszerek	114
Kotorékok, odúk	114
Nyomok	115
Zsákmányok	115
Relatív hullatéksűrűség számítása	116
Automata képrögzítés	117
Aranysakál akusztikus felmérése	117
Az emlősszőr morfológiai jellegzetességeinek határozásán alapuló módszerek	118
Szőrscapdázás	118
Madárfészek-elemzés	119
Táplálkozásbiológiai vizsgálatok	120
Közvetlen módszerek	121
Cspadázás	121
Rádiótelemetria	123
Halál utáni vizsgálat vagy tetemek vizsgálata (post mortem vizsgálatok)	124
Molekuláris genetikai vizsgálatok	125
A visszatérő aranysakál terjedésének lehetséges okai (Szabó László, Heltai Miklós és Lanszki József)	126
Mít eszik a sakál és a vele egy életközösségben élő róka?	127
A táplálékforrások	127
Hullatékminták feldolgozására alapozott felmérések	128
A sakál és a róka táplálék-összetétele – elsősorban pockot esznek	128
Élőhely és sakálsűrűség	130
Más országok, más szokások: nemzetközi kitekintés	130
Hazai adatok	131
Állományfelmérés akusztikus módszerrel	131
Honnan, hová?	133
A zöldfolyosó	133
Sakál és róka – ki lesz a nyertes?	133
Melyik a szaporább?	133
Hazai adatok	134
Melyik az erősebb?	134
Társas szerveződés	135
Nagyragadozók hiánya	135
A hazai vizsgálatokból levonható következtetések	136
Nincs gátja a terjedésnek?	136
Összegzés	137

Leggyakoribb ragadozónk: a vörös róka (Heltai Miklós, Lanszki József és Szemethy László)	138
Veszettség és állománynövekedés.	138
Hazai táplálkozásvizsgálatok	140
Abádszalók körzete.	140
Jászárokszállás körzete.	141
Dévaványa körzete	142
Fonyód körzete	143
Lajta Rt. területe.	143
Területek és évek összehasonlítása.	143
Faunaidegen és invazív: a nyestkutya (Heltai Miklós és Takács Noémi)	145
Az invázió és ami mögötte van – versengés más fajokkal	145
Egy ismeretlen menyétféle: a molnargörény (Ottlecz Barnabás)	146
Hazai táplálkozásvizsgálatok	146
Görények a határban	148
Vizsgálatok a Kisalföldön.	148
Kis állat – nagy terület	149
Következtetések.	153
Mit csinál a nyest az emberek között? (Tóth Mária, Lanszki József és Heltai Miklós)	154
Nyestek a városban.	154
A nyest városiasodása és városi térhódítása	154
Vizsgálati területek	156
Vizsgálati módszerek	156
Mit eszik a városban?	157
Mindenhol ott van?	158
Terjeszthet-e betegségeket?	160
Következtetések és következmények.	160
Nyestek a falvakban	161
Vizsgálati területek	161
Vizsgálati módszerek és adatelemzés.	161
Táplálékmintázat és táplálkozási niche-szélesség	162
Mindent megesznek	164
Nyest és gyöngybagoly. versenytárs, vagy társ?	165
Következtetések és következmények.	166
A nyestek károsítása: védekezés és gazdálkodás	166
Valódi kártétel.	166
Védekezés	167
A megoldás: városi vadgazdálkodás	168
Halászok-horgászok versenytársa: a vidra (Lanszki József)	169
Vizsgálatok a Somogyi-dombság területén.	171
Mintavétel, hullatékelemzés, értékelés.	171
Halpreferencia számítás	172
A vidra táplálék-összetétele halastavakon	172
A vidra halpreferenciája halastavakon	173
A vidra táplálék-összetétele a Dráva mentén	176
A vidra halpreferenciája a Dráva mentén	178
A somogyudvarhelyi horgásztavakon élő vidrák táplálék-összetétele	179
És amit a halászok gondolnak	180
A legveszélyeztetettebb: a vadmacska (Szemethy László, Bíró Zsolt, Heltai Miklós, Lanszki József).	181

A hibridizáció jelentősége a vadmacskák fennmaradása szempontjából	181
Hazai táplálkozásvizsgálatok	182
Versengés térben és időben – A vadmacskák és a házi macskák tér-idő használata	183
A vadmacska területhasználata	183
Vizsgálatok a Gödöllői-dombság területén	186
Következtetések és következmények.	193
Farkas és hiúz: a nagyragadozók védelmi helyzete Magyarországon (Szemethy László és Márkus Márta).	196
A gyakorlati védelmet megalapozó LIFE Nature kutatási program	196
A nagyragadozók korábbi jelenléte hazánkban	197
A monitorozó rendszer kiépítése	197
Konfliktuskezelés, jogszabályi háttér	198
Ismeretterjesztés	199
Miért jó, hogy itt vannak?	199
<i>Felhasznált irodalom</i>	<i>201</i>
<i>Emlős ragadozófajaink testméretadatai</i>	<i>225</i>
<i>Ábrák és táblázatok jegyzéke</i>	<i>227</i>
<i>A kötet szerzői</i>	<i>229</i>